

The Didache

This reader of the *Didache* is formatted to match that of Barclay M. Newman, *The UBS Greek New Testament: A Reader's Edition* (Peabody, MA: Hendrickson, 2007. ISBN 978-1598562859), so that the readers of that volume (or the analogous reader published by Zondervan) have a seamless transition to this reader. This means that the vocabulary continues the principle of those readers in assuming a core of the words that appear 30+ times in the NT but that all remaining words are glossed.

Readers seeking fuller vocabulary, exegetical support and translation should consult Rodney A. Whitacre, *A Patristic Greek Reader* (Grand Rapids, MI: Baker, 2012. ISBN 978-08010-48012), itself a delightful gateway to the world of early Christian writings in Greek. Readers pursuing other readings in the Apostolic Fathers should also make use of Daniel B. Wallace et al., *A Reader's Lexicon of the Apostolic Fathers* (Grand Rapids, MI: Kregel, 2013. ISBN 978-08254-39490).

This reader began as a student project by Mitch Arceneaux and Tanner Shafer in a Spring 2013 class on the New Testament in Greek at Louisiana State University. In Fall 2018, Phillip Gerarve revisited and polished the project. While I supervised all of these students, more accurately I have had the privilege to delight in their diligent work and pleasant company. Deficiencies that remain are my responsibility. Blessings to you all.

Wilfred E. Major

October 4, 2018

Didache 1-16

Didache 1-6

The Way of Life and the Way of Death

Διδαχή Κυρίου διὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν.

(1.1) ὁδοὶ δύο εἰσὶ, μία τῆς ζωῆς καὶ μία τοῦ θανάτου, διαφορὰ δὲ πολλὴ μεταξὺ τῶν δύο ὁδῶν. (1.2) Ἡ μὲν οὖν ὁδὸς τῆς ζωῆς ἐστὶν αὕτη· πρῶτον, ἀγαπήσεις τὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντά σε· δεύτερον, τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· πάντα δὲ ὅσα ἐὰν θελήσης μὴ γίνεσθαί σοι, καὶ σὺ ἄλλῳ μὴ ποίει. (1.3) τούτων δὲ τῶν λόγων ἡ διδαχὴ ἐστὶν αὕτη· Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, νηστεύετε δὲ ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· ποία γὰρ χάρις, ἐὰν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς; οὐχὶ καὶ τὰ ἔθνη τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; ὑμεῖς δὲ ἀγαπᾶτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς καὶ οὐχ ἔξετε ἐχθρόν. (1.4) ἀπέχου τῶν σαρκικῶν καὶ σωματικῶν ἐπιθυμιῶν. ἐὰν τις σοὶ δῶ ῥάπισμα εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἔση τέλειος· ἐὰν ἀγγαρεύσῃ σέ τις μίλιον ἓν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο· ἐὰν ἄρῃ τις τὸ ἱμάτιόν σου, δὸς αὐτῷ καὶ τὸν χιτῶνα· ἐὰν λάβῃ τις ἀπὸ σοῦ τὸ σόν, μὴ ἀπαίτει· οὐδὲ γὰρ δύνασαι. (1.5) παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ μὴ ἀπαίτει· πᾶσι γὰρ θέλει δίδοσθαι ὁ πατήρ ἐκ τῶν ἰδίων χαρισμάτων. μακάριος ὁ διδοὺς κατὰ τὴν ἐντολήν· ἄθῳος γὰρ ἐστὶν. οὐαὶ τῷ

1: διαφορὰ, ἄς, ἡ, difference
μεταξὺ, between (+ gen.)

2: πλησίος, α, ον, neighbor

3: διδαχὴ, ἡς, ἡ, teaching
καταράομαι, to curse (+ dat.)
νηστεύω, to fast

4: ἀπέχω, to keep away from (+ gen.)

σαρκικός, ἡ, ὄν, fleshly
σωματικός, ἡ, ὄν, bodily

ῥάπισμα, ατος, τό, blow, slap

σιαγών, ονός, ἡ, cheek

στρέφω, to turn

τέλειος, α, ον, mature, perfect

ἀγγαρεύω, to force, compel

μίλιον, ου, τό, mile

χιτῶν, ῶνος, ὁ, tunic

ἀπαιτέω, to ask for, demand back

5: χάρισμα, ατος, τό, gift, goods

ἄθῳος, ον, innocent, guiltless

λαμβάνοντι· εἰ μὲν γὰρ χρείαν ἔχων λαμβάνει τις, ἀθῶος ἔσται· ὁ δὲ μὴ χρείαν ἔχων δώσει δίκην, ἵνα τί ἔλαβε καὶ εἰς τί· ἐν συνοχῇ δὲ γενόμενος ἐξετασθήσεται περὶ ὧν ἔπραξε καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ἐκεῖθεν, μέχρις οὗ ἀποδῶ τὸν ἔσχατον κοδράντην. (1.6) ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου δὲ εἴρηται· Ἰδρωσάτω ἡ ἐλεημοσύνη σου εἰς τὰς χειρὰς σου, μέχρις ἂν γνῶς, τίτι δῶς.

δίκη, ης, ἡ, punishment.

δίδομι δίκην = suffer punishment

συνοχή, ἡς, ἡ, prison

ἐξετάζω, to scrutinize, question

ἐκεῖθεν, from there

μέχρις οὗ, until

κοδράντης, ου, ὁ, quadrans, penny, cent

ἰδρώω, to sweat, perspire

ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, goodwill, alms

(2.1) δευτέρα δὲ ἐντολὴ τῆς διδαχῆς· (2.2) Οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ παιδοφθορήσεις, οὐ πορνεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ μαγεύσεις, οὐ φαρμακεύσεις, οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ οὐδὲ γεννηθέντα ἀποκτενεῖς, οὐκ ἐπιθυμήσεις τὰ τοῦ πλησίον. (2.3) οὐκ ἐπιορκήσεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, οὐ κακολογήσεις, οὐ μνησικακήσεις· (2.4) οὐκ ἔση διγνώμων οὐδὲ δίγλωσσος· παγίς γὰρ θανάτου ἡ διγλωσσία. (2.5) οὐκ ἔσται ὁ λόγος σου ψευδής, οὐ κενός, ἀλλὰ μεμεστωμένος πράξει.

1: διδαχή, ἡς, ἡ, teaching

2: φονεύω, to murder, kill

μοιχεύω, to commit adultery

παιδοφθορέω, to molest children

πορνεύω, to fornicate

κλέπτω, to steal

μαγεύω, to practice magic

φαρμακεύω, to make magic potions

φθορά, ἄς, ἡ, ruin

ἐπιθυμέω, to desire, covet

πλησίος, α, ον, neighbor

3: ἐπιορκέω, to swear falsely

ψευδομαρτυρέω, to bear false witness

κακολογέω, to speak evil

μνησικακέω, to bear a grudge

4: διγνώμων, ον, double minded

δίγλωσσος, ον, deceitful

πάγίς, ἴδος, ἡ, trap

διγλωσσία, ας, ἡ, deceitfulness

5: ψεῦδος, η, ον, false

κενός, ἡ, ὄν, empty

μεστόω, to fulfill (+ dat.)

πράξις, εως, ἡ, deed

(2.6) οὐκ ἔση πλεονέκτης οὐδὲ ἄρπαξ οὐδὲ ὑποκριτῆς οὐδὲ κακοήθης οὐδὲ ὑπερήφανος. οὐ λήψη βουλήν πονηράν κατὰ τοῦ πλησίον σου. (2.7) οὐ μισήσεις πάντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ οὐς μὲν ἐλέγξεις, περὶ δὲ ὧν προσεύξη, οὐς δὲ ἀγαπήσεις ὑπὲρ τὴν ψυχὴν σου.

6: πλεονέκτης, ου, ό, a greedy person
ἄρπαξ, αγος, ό, robber
ὑποκριτῆς, οῦ, ό, hypocrite, pretender
κακοήθης, ες, malicious

ὑπερήφανος, ον, proud, arrogant
βουλή, ἦς, ἡ, plan, council
πλησίος, α, ον, neighbor
7: ἐλέγχω, to convict, correct

(3.1) τέκνον μου, φευγε ἀπὸ παντὸς πονηροῦ καὶ ἀπὸ παντὸς ὁμοίου αὐτοῦ. (3.2) μὴ γίνου ὀργίλος· ὀδηγεῖ γὰρ ἡ ὀργὴ πρὸς τὸν φόνον· μηδὲ ζηλωτῆς μηδὲ ἐριστικός· μηδὲ θυμικός· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων φόνοι γεννῶνται. (3.3) τέκνον μου, μὴ γίνου ἐπιθυμητής· ὀδηγεῖ γὰρ ἡ ἐπιθυμία πρὸς τὴν πορνείαν· μηδὲ αἰσχρολόγος μηδὲ ὑψηλόφθαλμος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων μοιχεῖαι γεννῶνται. (3.4) τέκνον μου, μὴ γίνου οἰωνοσκόπος· ἐπειδὴ ὀδηγεῖ εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν· μηδὲ ἐπαιδὸς μηδὲ μαθηματικός μηδὲ περικαθαίρων μηδὲ θέλε αὐτὰ βλέπειν· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων εἰδωλολατρία γεννᾶται.

1: φεύγω, to flee
2: ὀργίλος, η, ον, quick-tempered
ὀδηγέω, to lead
φόνος, ου, ό, murder, killing
ζηλωτῆς, οῦ, ό, zealot, jealous person
ἐριστικός, ἡ, όν, quarrelsome
θυμικός, ἡ, όν, hot-tempered
3: ἐπιθυμητής, οῦ, ό, a lustful person
ἐπιθυμία, ας, ἡ, lust
πορνεία, ας, ἡ, fornication

αἰσχρολόγος, ου, ό, a foulmouthed person
ὑψηλόφθαλμος, ον, prideful
μοιχεία, ας, ἡ, adultery
4: οἰωνοσκόπος, ου, ό, soothsayer,
ἐπειδὴ, since
εἰδωλολατρία, ας, ἡ, idolatry
ἐπαιδός, οῦ, ό, enchanter
μαθηματικός, ἡ, όν, astrologer
περικαθαίρων, ονος, ό, magician

(3.5) τέκνον μου, μὴ γίνου ψεύστης, ἐπειδὴ ὀδηγεῖ τὸ ψεῦσμα εἰς τὴν κλοπὴν· μηδὲ φιλάργυρος μηδὲ κενόδοξος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων κλοπαὶ γεννῶνται.

(3.6) τέκνον μου, μὴ γίνου γόγγυσος· ἐπειδὴ ὀδηγεῖ εἰς τὴν βλασφημίαν· μηδὲ ἀυθάδης μηδὲ πονηρόφρων· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων βλασφημίαι γεννῶνται.

(3.7) ἴσθι δὲ πραῦς· ἐπεὶ οἱ πραεῖς κληρονομήσουσι τὴν γῆν. (3.8) γίνου μακρόθυμος καὶ ἐλεήμων καὶ ἄκακος καὶ ἡσύχιος καὶ ἀγαθὸς καὶ τρέμων τοὺς λόγους διὰ παντός, οὓς ἤκουσας. (3.9) οὐχ ὑψώσεις σεαυτὸν οὐδὲ δώσεις τῇ ψυχῇ σου θράσος. οὐ κολληθήσεται ἡ ψυχὴ σου μετὰ ὑψηλῶν, ἀλλὰ μετὰ δικαίων καὶ ταπεινῶν ἀναστραφήσῃ. (3.10) τὰ συμβαίνοντά σοι ἐνεργήματα ὡς ἀγαθὰ προσδέξῃ, εἰδὼς ὅτι ἄτερον Θεοῦ οὐδὲν γίνεται.

5: ψεύστης, ου, ὁ, liar
ὀδηγέω, to lead
ψεῦσμα, ατος, τό, lying
κλοπή, ἦς, ἡ, stealing
φιλάργυρος, ον, avaricious, fond of
money
κενόδοξος, ον, boastful
6: γόγγυσος, ον, complaining, a
grumbling
βλασφημία, ας, ἡ, disrespect
ἀυθάδης, ες, stubborn, arrogant
πονηρόφρων, ον, evil-minded
7: πραῦς, πραεῖα, πραῦ, humble, meek
κληρονομέω, to inherit
8: μακρόθυμος, ον, patient

ἐλεήμων, ον, merciful
ἄκακος, ον, innocent
ἡσύχιος, ον, peaceful
τρέμω, to tremble at, be in awe of
9: ὑψόω, to exalt
θράσος, ους, τό, arrogance
κολλάω, to join
ὑψηλός, ἡ, ὄν, proud
ταπεινός, ἡ, ὄν, humble
ἀναστρέφω, to associate
10: συμβαίνω, to happen
ἐνεργημα, ατος, τό, experience
προσδέχομαι, to receive
ἄτερον, without (+ gen.)

(4.1) τέκνον μου, τοῦ λαλοῦντός σοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μνησθήσῃ νυκτὸς καὶ ἡμέρας· τιμήσεις δὲ αὐτὸν ὡς Κύριον· ὅθεν γὰρ ἡ κυριότης λαλεῖται, ἐκεῖ Κύριός ἐστιν. (4.2) ἐκζητήσεις δὲ καθ' ἡμέραν τὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων, ἵνα ἐπαναπαῖς τοῖς λόγοις αὐτῶν. (4.3) οὐ ποιήσεις σχίσμα, εἰρηνεύσεις δὲ μαχομένους. κρινεῖς δικαίως, οὐ λήψῃ πρόσωπον ἐλέγξει ἐπὶ παραπτώμασιν. (4.4) οὐ διψυχήσεις, πότερον ἔσται ἢ οὐ. (4.5) μὴ γίνου πρὸς μὲν τὸ λαβεῖν ἐκτείνων τὰς χεῖρας, πρὸς δὲ τὸ δοῦναι συσπῶν· (4.6) ἐὰν ἔχῃς διὰ τῶν χειρῶν σου, δώσεις λύτρωσιν ἁμαρτιῶν σου. (4.7) οὐ διστάσεις δοῦναι οὐδὲ διδοὺς γογγύσεις· γνώσῃ γὰρ τίς ἐστιν ὁ τοῦ μισθοῦ καλὸς ἀνταποδότης. (4.8) οὐκ ἀποστραφήσῃ τὸν ἐνδεόμενον, συγκοινωνήσεις δὲ πάντα τῷ ἀδελφῷ σου καὶ οὐκ ἐρεῖς ἴδια εἶναι· εἰ γὰρ ἐν τῷ ἀθανάτῳ κοινωνοί ἐστε, πόσῳ μᾶλλον ἐν τοῖς θνητοῖς; (4.9) οὐκ ἀρεῖς τὴν χειρὰ σου ἀπὸ τοῦ υἱοῦ σου ἢ ἀπὸ τῆς θυγατρὸς σου, ἀλλὰ ἀπὸ νεότητος διδάξεις τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.

1: μιμνήσκομαι, to remember (+ gen.)
τιμάω, to honor
ὅθεν, from where
κυριότης, ητος, ή, the Lord's nature
2: ἐκζητέω, to seek out
ἐπαναπαύομαι, to find rest/comfort in
(+ dat.)
3: σχίσμα, ατος, τό, division
εἰρηνεύω, to reconcile
μάχομαι, to fight, quarrel
δικαίως, justly
ἐλέγχω, to convict, correct
παράπτωμα, ατος, τό, sin
4: διψυχέω, to be double-minded
πότερον, whether
5: ἐκτείνω, to stretch out
συσπάω, to pull back

6: λύτρωσις, εως, ή, ransom, payment
7: διστάζω, to hesitate
γογγύζω, to grumble
μισθος, ου, ό, pay, reward
ἀνταποδότης, ου, ό, recompenser,
paymaster
8: ἀποστρέφω, to turn away, reject
ἐνδέω, to be in need
συγκοινωνέω, to share something
(+ acc.) with someone (+ dat.)
ἀθάνατος, ον, immortal
κοινωνός, οῦ, ό, sharer, partner
πόσος, η, ον, how much
θνητός, ή, όν, mortal
9: θυγάτηρ, τρός, ή, daughter
νεότης, νεότητος, ή, youth

(4.10) οὐκ ἐπιτάξεις δούλω σου ἢ παιδίσκη, τοῖς ἐπὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν ἐλπίζουσιν, ἐν πικρίᾳ σου, μήποτε οὐ μὴ φοβηθήσονται τὸν ἐπ' ἀμφοτέροις Θεόν· οὐ γὰρ ἔρχεται κατὰ πρόσωπον καλέσαι, ἀλλ' ἐφ' οὓς τὸ πνεῦμα ἠτοίμασεν. (4.11) ὑμεῖς δὲ οἱ δοῦλοι ὑποταγήσεσθε τοῖς κυρίοις ὑμῶν ὡς τύπῳ Θεοῦ ἐν αἰσχύνῃ καὶ φόβῳ. (4.12) μισήσεις πᾶσαν ὑπόκρισιν καὶ πᾶν ὃ μὴ ἀρεστὸν τῷ Κυρίῳ. (4.13) οὐ μὴ ἐγκαταλίπης ἐντολὰς Κυρίου, φυλάξεις δὲ ἅ παρέλαβες, μήτε προστιθεῖς μήτε ἀφαιρῶν. (4.14) ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξομολογήση τὰ παραπτώματά σου, καὶ οὐ προσελεύση ἐπὶ προσευχῇ σου ἐν συνειδήσει πονηρᾷ. αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς.

10: ἐπιτάσσω, to order, command
(+ dat.)

παιδίσκη, ης, ἡ, female slave
πικρία, ας, ἡ, anger, harshness
μήποτε, lest ..., that ... not
φοβέω, to fear
ἀμφοτέροι, αι, α, both (of you)
ὑποτάσσω, to subordinate
11: τύπος, ου, ὁ, image
αἰσχύνῃ, ης, ἡ, reverence, respect

12: ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy
ἀρεστός, ἡ, ὄν, pleasing

13: ἐγκαταλείπω, to abandon
προστίθῃμι, to add
ἀφαιρέω, to subtract
14: ἐξομολογέω, to confess
πράπτωμα, ατος, τό, transgressions,
wrongdoings
συνείδησις, εως, ἡ, conscience

(5.1) ἡ δὲ τοῦ θανάτου ὁδὸς ἐστὶν αὕτη· πρῶτον πάντων πονηρὰ ἐστὶ καὶ κατάρας μεστή· φόνοι, μοιχεῖαι, ἐπιθυμῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, εἰδωλολατρίαι, μαγεῖαι, φαρμακίαι, ἀρπαγαί, ψευδομαρτυρίαι, ὑποκρίσεις, διπλοκαρδία, δόλος,

1: κατάρα, ας, ἡ, curse
μεστός, ἡ, ὄν, full of, filled with (+ gen.)
φόνος, ου, ὁ, murder, killing
μοιχεία, ας, ἡ, adultery
ἐπιθυμία, ας, ἡ, lust
πορνεία, ας, ἡ, fornication
κλοπή, ἡς, ἡ, stealing
εἰδωλολατρία, ας, ἡ, idolatry

μαγεία, ας, ἡ, magic
φαρμακία, ας, ἡ, sorcery
ἀρπαγή, ἡς, ἡ, robbery
ψευδομαρτυρία, ας, ἡ, false witness
ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy
διπλοκαρδία, ας, ἡ, double heartedness
δόλος, ου, ὁ, deceit

ὑπερηφανία, κακία, ἀυθάδεια, πλεονεξία, αἰσχρολογία, ζηλοτυπία, θρασύτης,
 ὕψος, ἀλαζονεία· (2) διώκται ἀγαθῶν, μισοῦντες ἀλήθειαν, ἀγαπῶντες ψεῦδος, οὐ
 γινώσκοντες μισθὸν δικαιοσύνης, οὐ κολλῶμενοι ἀγαθῶ οὐδὲ κρίσει δικαία,
 ἀγρυπνοῦντες οὐκ εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' εἰς τὸ πονηρόν· ὧν μακρὰν πραΰτης καὶ
 ὑπομονή, μάταια ἀγαπῶντες, διώκοντες ἀνταπόδομα, οὐκ ἐλεοῦντες πτωχόν, οὐ
 πονοῦντες ἐπὶ καταπονουμένῳ, οὐ γινώσκοντες τὸν ποιήσαντα αὐτούς, φονεῖς
 τέκνων, φθορεῖς πλάσματος Θεοῦ, ἀποστρεφόμενοι τὸν ἐνδεόμενον,
 καταπονοῦντες τὸν θλιβόμενον, πλουσίων παράκλητοι, πενήτων ἄνομοι κριταί,
 πανθαμαρτητοί ῥυσθεῖητε, τέκνα, ἀπὸ τούτων ἀπάντων.

ὑπερηφανία, ας, ἡ, haughtiness
 κακία, ας, ἡ, wickedness
 ἀυθάδεια, ας, ἡ, stubbornness
 πλεονεξία, ας, ἡ, greediness
 αἰσχρολογία,, ας, ἡ, obscene speech
 ζηλοτυπία, ας, ἡ, jealousy
 θρασύτης, ητος, ἡ, arrogance
 ὕψος, ους, τό, pride
 ἀλαζονεία, ας, ἡ, pretension
 2: διώκτης, ου, ό, persecutor
 ψεῦδος, ου, τό, lie
 μισθός, οὔ, ό, reward
 κολλάω, to join (+dat.)
 ἀγρυπνέω, to be watchful
 μακρὰν, far [from] (+ gen.)
 πραΰτης, ητος, ἡ, gentleness
 ὑπομονή, ἡς, ἡ, patience
 μάταιος, α, ον, empty, worthless

ἀνταπόδομα, ατος, τό, repayment
 ἐλεέω, to have compassion, pity, mercy
 πονέω, to toil, struggle
 καταπονέω, to oppress
 φονεύς, έως, ό, slayer, killer
 φθορεύς, έως, ό, corruptor
 πλάσμα, ατος, τό, image
 ἀποστρέφω, to turn away, reject
 ἐνδέω, to be in need
 θλίβω, to afflict
 πλούσιος, α, ον, rich
 παράκλητος, ον, helper, defender
 πενής, ἡτος, ό, poor person
 ἄνομος, ον, lawless
 κριτής, οὔ, ό, judge
 πανθαμάρτητος, ον, utterly sinful
 ῥυομαι, to rescue, deliver

(6.1) ὄρα μή τις σε πλανήσῃ ἀπὸ ταύτης τῆς ὁδοῦ τῆς διδαχῆς, ἐπεὶ παρεκτός Θεοῦ
 σε διδάσκει.

1: διδαχή, ἡς, ἡ, teaching

παρεκτός, apart from, without

(6.2) εἰ μὲν γὰρ δύνασαι βαστάσαι ὅλον τὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου, τέλειος ἔσῃ· εἰ δ' οὐ δύνασαι, ὁ δύνῃ, τοῦτο ποίει. (6.3) περὶ δὲ τῆς βρώσεως, ὁ δύνασαι, βάστασον· ἀπὸ δὲ τοῦ εἰδωλοθύτου λίαν πρόσεχε· λατρεία γὰρ ἐστὶν θεῶν νεκρῶν.

2: βαστάζω, to bear, carry

ζυγός, οὔ, ὄ, yoke

τέλειος, α, ον, perfect, complete

3: βρώσις, εως, ἦ, food

εἰδωλόθυτος, ον, food sacrificed to
idols

λίαν, very much

προσέχω ἀπό, to beware of (+ gen.)

λατρεία, ας, ἦ, worship

Didache 7 Concerning Baptism

(7.1) περὶ δὲ τοῦ βαπτίσματος, οὕτω βαπτίσατε· ταῦτα πάντα προειπόντες βαπτίσατε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν ὕδατι ζῶντι. (7.2) ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃς ὕδωρ ζῶν, εἰς ἄλλο ὕδωρ βάπτισον· εἰ δ' οὐ δύνασαι ἐν ψυχρῷ, ἐν θερμῷ. (7.3) ἐὰν δὲ ἀμφοτέρω μὴ ἔχῃς, ἔκχεον εἰς τὴν κεφαλὴν τρίς ὕδωρ εἰς ὄνομα Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος. (7.4) πρὸ δὲ τοῦ βαπτίσματος προνηστευσάτω ὁ βαπτίζων καὶ ὁ βαπτιζόμενος καὶ εἴ τινες ἄλλοι δύνανται. κελεύεις δὲ νηστεῦσαι τὸν βαπτιζόμενον πρὸ μιᾶς ἢ δύο.

1: βάπτισμα, ατος, ἦ, baptism
προλέγω, to explain previously

2: ψυχρός, ἦ, ὄν, cold

θερμός, ἦ, ὄν, warm

3: ἀμφοτέροι, αι, α, either

ἐκχέω, to pour out

τρὶς, three times

4: προνηστεύω, to fast beforehand

κελεύω, to command, order

νηστεύω, to fast

Didache 8
Concerning Fasting and Prayer

(8.1) αἱ δὲ νηστεῖαι ὑμῶν μὴ ἔστωσαν μετὰ τῶν ὑποκριτῶν· νηστεύουσι γὰρ δευτέρα σαββάτων καὶ πέμπτη· ὑμεῖς δὲ νηστεύσατε τετράδα καὶ παρασκευήν. (8.2) μηδὲ προσεύχεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί, ἀλλ' ὡς ἐκέλευσεν ὁ Κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ, οὕτως προσεύχεσθε· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφες ἡμῖν τὴν ὀφειλὴν ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. (8.3) τρεῖς τῆς ἡμέρας οὕτω προσεύχεσθε.

1: νηστεῖα, ας, ἡ, a fast
ὑποκριτής, ου, ὁ, hypocrite
νηστεύω, to fast
πέμπτος, η, ον, fifth
τετράς, ος, ἡ, fourth day of the week,
Wednesday
παρασκευή, ἡς, ἡ, sixth day of the
week, Friday

2: κελεύω, to command
ἁγιάζω, to sanctify, treat as Holy
ἐπιούσιος, ου, of the kingdom
ὀφειλή, ης, ἡ, a debt
ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor
εἰσφέρω, to bring, lead into
πειρασμός, ου, ὁ, temptation
ῥύομαι, to rescue

Didache 9-10
Concerning the Eucharist

(9.1) περὶ δὲ τῆς εὐχαριστίας, οὕτω εὐχαριστήσατε· (9.2) πρῶτον περὶ τοῦ ποτηρίου· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Πάτερ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἀμπέλου Δαυεὶδ τοῦ παιδός σου, ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

1: εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, the
Eucharist
2: ἀμπέλος, ου, ἡ, vine

παῖς, παιδός, ὁ/ἡ, child, servant
γνωρίζω, to make known, reveal

(9.3) περι δὲ τοῦ κλάσματος· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Πάτερ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ γνώσεως, ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

(9.4) ὥσπερ ἦν τοῦτο τὸ κλάσμα διεσκορπισμένον ἐπάνω τῶν ὀρέων καὶ συναχθὲν ἐγένετο ἓν, οὕτω συναχθήτω σου ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς εἰς τὴν σὴν βασιλείαν· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας.

(9.5) μηδεὶς δὲ φαγέτω μηδὲ πιέτω ἀπὸ τῆς εὐχαριστίας ὑμῶν, ἀλλ' οἱ βαπτισθέντες εἰς ὄνομα Κυρίου· καὶ γὰρ περὶ τούτου εἶρηκεν ὁ Κύριος· Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί.

3: κλάσμα, ος, τὸ, fragment, piece
γνώσις, γνώσεως, ἡ, knowledge
γνωρίζω, to make known, reveal
4: διασκορπίζω, to scatter

ἐπάνω, over, upon
πέρας, ος, τὸ, an end
5: κύων, κυνός, ὁ, dog

(10.1) μετὰ δὲ τὸ ἐμπλησθῆναι οὕτως εὐχαριστήσατε· (10.2) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Πάτερ ἅγιε, ὑπὲρ τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου, οὗ κατεσκήνωσας ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τῆς γνώσεως καὶ πίστεως καὶ ἀθανασίας, ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. (10.3) σύ, δέσποτα παντοκράτωρ, ἔκτισας τὰ πάντα ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, τροφήν τε καὶ ποτὸν ἔδωκας τοῖς ἀνθρώποις εἰς ἀπόλαυσιν ἵνα σοὶ εὐχαριστήσωσιν, ἡμῖν δὲ ἐχαρίσω πνευματικὴν τροφήν καὶ ποτὸν καὶ ζωὴν αἰώνιον διὰ τοῦ παιδός σου. (10.4) πρὸ πάντων εὐχαριστοῦμέν σοι ὅτι δυνατὸς εἶ σύ· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

1: ἐμπίμπλημι, to fill, satisfy
2: κατασκηνόω, to cause to dwell
γνώσις, ος, ἡ, knowledge
ἀθανασία, ας, ἡ, immortality
γνωρίζω, to make known, reveal
παῖς, παιδός, ὁ/ἡ, child, servant
3: δεσπότης, ου, ὁ, master
παντοκράτωρ, ος, almighty

κτίζω, to create
ἕνεκεν, for the sake of, on the account of
τροφή, ης, ἡ, nourishment, food
ποτὸν, ου, τὸ, drink
ἀπόλαυσις, ος, ἡ, enjoyment
χαρίζομαι, to give freely
πνευματικός, ἡ, ὄν, spiritual

(10.5) μνήσθητι, Κύριε, τῆς ἐκκλησίας σου τοῦ ῥύσασθαι αὐτὴν ἀπὸ παντὸς πονηροῦ καὶ τελειῶσαι αὐτὴν ἐν τῇ ἀγάπῃ σου, καὶ σύναξον αὐτὴν ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, τὴν ἀγιασθεῖσαν εἰς τὴν σὴν βασιλείαν, ἣν ἠτοίμασας αὐτῇ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. (10.6) ἐλθέτω χάρις καὶ παρελθέτω ὁ κόσμος οὗτος. ὡσαννὰ τῷ οἴκῳ Θεοῦ Δαυεὶδ. εἴ τις ἅγιός ἐστιν, ἐρχέσθω· εἴ τις οὐκ ἐστὶ, μετανοεῖτω. Μαραν ἀθά. ἀμήν. (10.7) τοῖς δὲ προφήταις ἐπιτρέπετε εὐχαριστεῖν ὅσα θέλουσιν.

5: μιμνήσκομαι, to remember
 ῥύομαι, to rescue
 τελειῶω, to complete, make perfect
 ἀγιάζω, to sanctify, consecrate
 6: παρέχομαι, to pass away

ὡσαννὰ, hosanna
 μαραν ἀθά, maranatha
 7: ἐπιτρέπω, to allow, permit
 εὐχαριστεῶ, to give thanks

Didache 11-13 Concerning Teachers, Apostles, and Prophets

(11.1) ὃς ἂν οὖν ἐλθὼν διδάξῃ ὑμᾶς ταῦτα πάντα τὰ προειρημένα, δέξασθε αὐτόν·
 (11.2) ἐὰν δὲ αὐτὸς ὁ διδάσκων στραφῆς διδάσκει ἄλλην διδαχὴν εἰς τὸ καταλύσαι, μὴ αὐτοῦ ἀκούσητε· εἰς δὲ τὸ προσθεῖναι δικαιοσύνην καὶ γνῶσιν Κυρίου, δέξασθε αὐτόν ὡς Κύριον. (11.3) περὶ δὲ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν κατὰ τὸ δόγμα τοῦ εὐαγγελίου, οὕτως ποιήσατε. (11.4) πᾶς δὲ ἀπόστολος ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς δεχθήτω ὡς Κύριος· (11.5) οὐ μενεῖ δὲ εἰ μὴ ἡμέραν μίαν· ἐὰν δὲ ᾖ χρεία, καὶ τὴν ἄλλην· τρεῖς δὲ ἐὰν μείνη, ψευδοπροφήτης ἐστίν·

1: προλέγω, to speak, explain
 2: στρέφω, to turn, change
 διδαχή, ἡς, ἡ, teaching
 καταλύω, to destroy

προστίθημι, to add, increase
 γνῶσις, ος, ἡ, knowledge
 3: δόγμα, ος, τό, rule, doctrine
 5: ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet

(11.6) ἐξερχόμενος δὲ ὁ ἀπόστολος μηδὲν λαμβανέτω εἰ μὴ ἄρτον, ἕως οὗ ἀυλισθῆ· ἂν δὲ ἀργύριον αἰτῆ, ψευδοπροφήτης ἐστί. (11.7) καὶ πάντα προφήτην λαλοῦντα ἐν πνεύματι οὐ πειράσετε οὐδὲ διακρινεῖτε· πᾶσα γὰρ ἁμαρτία ἀφεθήσεται, αὕτη δὲ ἡ ἁμαρτία οὐκ ἀφεθήσεται. (11.8) οὐ πᾶς δὲ ὁ λαλῶν ἐν πνεύματι προφήτης ἐστίν, ἀλλ' ἂν ἔχη τοὺς τρόπους Κυρίου. ἀπὸ οὖν τῶν τρόπων γνωσθήσεται ὁ ψευδοπροφήτης καὶ ὁ προφήτης. (11.9) καὶ πᾶς προφήτης ὀρίζων τράπεζαν ἐν πνεύματι οὐ φάγεται ἀπ' αὐτῆς· εἰ δὲ μήγε, ψευδοπροφήτης ἐστίν. (11.10) πᾶς δὲ προφήτης διδάσκων τὴν ἀλήθειαν, εἰ ἂ διδάσκει οὐ ποιεῖ, ψευδοπροφήτης ἐστίν. (11.11) πᾶς δὲ προφήτης δεδοκιμασμένος ἀληθινός, ποιῶν εἰς μυστήριον κοσμικὸν ἐκκλησίας, μὴ διδάσκων δὲ ποιεῖν ὅσα αὐτὸς ποιεῖ, οὐ κριθήσεται ἐφ' ὑμῶν· μετὰ Θεοῦ γὰρ ἔχει τὴν κρίσιν· ὡσαύτως γὰρ ἐποίησαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι προφῆται. (11.12) ὃς δ' ἂν εἴπῃ ἐν πνεύματι· Δός μοι ἀργύρια ἢ ἕτερα ἅτινα, οὐκ ἀκούσεσθε αὐτοῦ· ἂν δὲ περὶ ἄλλων ὑστερούντων εἴπῃ δοῦναι, μηδεὶς αὐτὸν κρινέτω.

6: ἀυλίζομαι, to spend the night
 ἀργύριον, ου, τό, silver
 ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet
 7: διακρίνω, to evaluate, judge
 8: τρόπος, ου, ὁ, way, manner
 ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet
 9: ὀρίζω, to determine, order
 τράπεζα, ας, ἡ, table, meal, food

11: δοκιμάζω, to examine, prove
 ἀληθινός, ἡ, ὄν, true, genuine
 μυστήριον, ου, τό, mystery
 κοσμικός, ἡ, ὄν, earthly
 ὡσαύτως, similarly, likewise
 ἀρχαῖος, α, ον, ancient
 12: ὑστερέω, to lack

(12.1) πᾶς δὲ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου δεχθήτω· ἔπειτα δὲ δοκιμάσαντες αὐτὸν γνώσεσθε. σύνεσιν γὰρ ἔχετε δεξιὰν καὶ ἀριστεράν.

1: ἔπειτα, then
 δοκιμάζω, to examine, prove

σύνεσις, -εως, ἡ, understanding
 ἀριστερός, ἄ, ὄν, left

(12.2) εἰ μὲν παρόδιός ἐστιν ὁ ἐρχόμενος, βοηθεῖτε αὐτῷ, ὅσον δύνασθε· οὐ μενεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς εἰ μὴ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἐὰν ἦ ἀνάγκη. (12.3) εἰ δὲ θέλει πρὸς ὑμᾶς καθῆσθαι, τεχνίτης ὢν, ἐργαζέσθω καὶ φαγέτω. (12.4) εἰ δὲ οὐκ ἔχει τέχνην, κατὰ τὴν σύνεσιν ὑμῶν προνοήσατε, πῶς μὴ ἀργὸς μεθ' ὑμῶν ζήσεται Χριστιανός. (12.5) εἰ δ' οὐ θέλει οὕτω ποιεῖν, χριστέμπορός ἐστιν· προσέχετε ἀπὸ τῶν τοιούτων.

2: παρόδιος, ον, traveling by/through
 βοηθέω, to help, aid
 ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity
 3: κάθημαι, to live, settle
 τεχνίτης, ου, ὁ, skilled laborer
 4: τέχνη, ης, ἡ, craft, skill, trade

σύνεσις, -εως, ἡ, understanding
 προνοέω, to take thought (for)
 ἀργός, ἡ, ὄν, unemployed, idle
 χριστιανός, οὔ, ὁ, Christian
 5: χριστέμπορός, ου, ὁ, Christ seller
 προσέχω, to be concerned about

(13.1) πᾶς δὲ προφήτης ἀληθινός, θέλων καθῆσθαι πρὸς ὑμᾶς ἄξιός ἐστιν τῆς τροφῆς αὐτοῦ. (13.2) ὡσαύτως διδάσκαλος ἀληθινός ἐστιν ἄξιος καὶ αὐτός, ὥσπερ ὁ ἐργάτης, τῆς τροφῆς αὐτοῦ. (13.3) πᾶσαν οὖν ἀπαρχὴν γεννημάτων ληνοῦ καὶ ἄλωνος, βοῶν τε καὶ προβάτων λαβῶν δώσεις τὴν ἀπαρχὴν τοῖς προφήταις· αὐτοὶ γάρ εἰσιν οἱ ἀρχιερεῖς ὑμῶν. (13.4) ἐὰν δὲ μὴ ἔχητε προφήτην, δότε τοῖς πτωχοῖς. (13.5) ἐὰν σιτίαν ποιῆς, τὴν ἀπαρχὴν λαβῶν δὸς κατὰ τὴν ἐντολήν. (13.6) ὡσαύτως κεράμιον οἴνου ἢ ἐλαίου ἀνοιξας τὴν ἀπαρχὴν λαβῶν δὸς τοῖς προφήταις· (13.7) ἀργυρίου δὲ καὶ ἱματισμοῦ καὶ παντὸς κτήματος λαβῶν τὴν ἀπαρχὴν, ὡς ἂν σοι δόξη, δὸς κατὰ τὴν ἐντολήν.

1: ἀληθινός, ἡ, ὄν, true, genuine
 κάθημαι, to live, settle
 τροφή, ἡς, ἡ, nourishment, food
 2: ὡσαύτως, similarly, likewise
 ἐργάτης, ου, ὁ, worker
 3: ἀπαρχή, ης, ἡ, firstfruit
 γέννημα, ος, τό, that which is produced
 ληνός, ου, ἡ, wine-press
 ἄλων, ος, ἡ, threshing floor

βοῦς, ος, ὁ/ἡ, ox/cow, cattle
 ἀρχιερεύς, ος, ὁ, high priest
 4: πτωχός, ἡ, ὄν, poor
 5: σιτία, ας, ἡ, dough, bread
 6: κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar
 ἐλαίον, ου, τό, olive oil
 7: ἀργυρίον, ου, τό, silver
 ἱματισμός, οὔ, ὁ, clothing
 κτήμα, ος, τό, possession

Didache 14
Concerning the Lord's Day

(14.1) κατὰ κυριακὴν δὲ Κυρίου συναχθέντες κλάσατε ἄρτον καὶ εὐχαριστήσατε προεξομολογησάμενοι τὰ παραπτώματα ὑμῶν, ὅπως καθαρὰ ἡ θυσία ὑμῶν ᾗ.

(14.2) πᾶς δὲ ἔχων τὴν ἀμφιβολίαν μετὰ τοῦ ἐταίρου αὐτοῦ μὴ συνελθέτω ὑμῖν, ἕως οὗ διαλλαγῶσιν, ἵνα μὴ κοινωθῇ ἡ θυσία ὑμῶν. (14.3) αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ῥηθεῖσα ὑπὸ Κυρίου· Ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ προσφέρειν μοι θυσίαν καθάραν· ὅτι βασιλεὺς μέγας εἰμί, λέγει Κύριος, καὶ τὸ ὄνομά μου θαυμαστὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι.

1: κυριακός, ἡ, ὄν, of the Lord
κλάω, to break
προεξομολογέομαι, to confess
beforehand
παραπῶμα, ος, τό, offense, sin
καθαρός, ἄ, ὄν, pure
θυσία, ας, ἡ, a sacrifice

2: ἀμφιβολία, ας, ἡ, quarel
ἐταῖρος, ου, ὄ, companion
συνέρχομαι, to join, come together with
διαλλάσσω, to reconcile with
κοινόω, to defile
3: θαυμαστός, ἡ, ὄν, wonderful

Didache 15
Some Gospel Admonitions

(15.1) χειροτονήσατε οὖν ἑαυτοῖς ἐπισκόπους καὶ διακόνους ἀξίους τοῦ Κυρίου, ἄνδρας πρᾶεῖς καὶ ἀφιλαργύρους καὶ ἀληθεῖς καὶ δεδοκιμασμένους· ὑμῖν γὰρ λειτουργοῦσι καὶ αὐτοὶ τὴν λειτουργίαν τῶν προφητῶν καὶ διδασκάλων. (15.2) μὴ οὖν ὑπερίδητε αὐτούς· αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ τετιμημένοι ὑμῶν μετὰ τῶν προφητῶν καὶ διδασκάλων.

1: χειροτονέω, to choose for an office or
task
ἐπίσκοπος, ου, ὄ, bishop
διακόνος, ου, ὄ, deacon
πραῦς, πρεῖα,πραῦ, gentle, humble
ἀφιλαργύρος, ον, not loving money

ἀληθής, ἐς, true
δοκιμάζω, to examine, approve
λειτουργέω, to minister, serve
λειτουργία, ας, ἡ, ministry, service
2: ὑπεροράω, to disdain, despise
τιμάω, to honor

(15.3) ἐλέγχετε δὲ ἀλλήλους μὴ ἐν ὀργῇ, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ, ὡς ἔχετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· καὶ παντὶ ἀστοχοῦντι κατὰ τοῦ ἑτέρου μηδεὶς λαλείτω μηδὲ παρ' ὑμῶν ἀκουέτω, ἕως οὗ μετανοήσῃ. (15.4) τὰς δὲ εὐχὰς ὑμῶν καὶ τὰς ἐλεημοσύνας καὶ πάσας τὰς πράξεις οὕτως ποιήσατε, ὡς ἔχετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3: ἐλέγχω, to convict, correct
ἀστοχέω, to miss, fail
4: εὐχή, ἡς, ἡ, prayer

ἐλεημοσύνη, ἡς, ἡ, alms, acts of service
πρᾶξις, εως, ἡ, act, action, deed

Didache 16

Live in the Light of the Lord's Coming

(16.1) γρηγορεῖτε ὑπὲρ τῆς ζωῆς ὑμῶν· οἱ λύχνοι ὑμῶν μὴ σβεσθήτωσαν, καὶ αἱ ὀσφύες ὑμῶν μὴ ἐκλυέσθωσαν, ἀλλὰ γίνεσθε ἕτοιμοι· οὐ γὰρ οἶδατε τὴν ὥραν, ἐν ἣ ὁ Κύριος ἡμῶν ἔρχεται. (16.2) πυκνῶς δὲ συναχθήσεσθε ζητοῦντες τὰ ἀνήκοντα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. οὐ γὰρ ὠφελήσει ὑμᾶς ὁ πᾶς χρόνος τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐν τῷ ἐσχάτῳ καιρῷ τελειωθῆτε. (16.3) ἐν γὰρ ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις πληθυνθήσονται οἱ ψευδοπροφῆται καὶ οἱ φθορεῖς, καὶ στραφήσονται τὰ πρόβατα εἰς λύκους, καὶ ἡ ἀγάπη στραφήσεται εἰς μῖσος·

1: γρηγορέω, to watch
λύχνος, ου, ὁ, lamp
σβέννυμι, to put out
ὀσφύς, ος, ἡ, loins
ἐκλύω, to become weary
ἕτοιμος, ἡ, ὄν, ready
2: πυκνῶς, frequently, often
ἀνήκω, to refer, relate, belong
ὠφελέω, to aid, help

τελειόω, to make perfect
3: πληθύνω, to increase, grow, multiply
ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet
φθορεύς, ος, ὁ, seducer
στρέφω, to turn, change
πρόβατον, ου, τό, sheep
λύκος, ου, ὁ, wolf
μῖσος, ου, τό, hatred

(16.4) αὐξανούσης γὰρ τῆς ἀνομίας μισήσουσιν ἀλλήλους καὶ διώξουσιν καὶ παραδώσουσι. καὶ τότε φανήσεται ὁ κοσμοπλανῆς ὡς υἱὸς Θεοῦ καὶ ποιήσει σημεῖα καὶ τέρατα καὶ ἡ γῆ παραδοθήσεται εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ποιήσει ἀθεμίτια, ἃ οὐδέποτε γέγονεν ἐξ αἰῶνος. (16.5) τότε ἥξει ἡ κτίσις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν πύρωσιν τῆς δοκιμασίας, καὶ σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀπολοῦνται, οἱ δὲ ὑπομείναντες ἐν τῇ πίστει αὐτῶν σωθήσονται ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ καταθέματος. (16.6) καὶ τότε φανήσεται τὰ σημεῖα τῆς ἀληθείας· πρῶτον σημεῖον ἐκπετάσεως ἐν οὐρανῷ, εἶτα σημεῖον φωνῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ τρίτον ἀνάστασις νεκρῶν· (16.7) οὐ πάντων δέ, ἀλλ' ὡς ἐρρέθη· Ἦξει ὁ Κύριος καὶ πάντες οἱ ἅγιοι μετ' αὐτοῦ. (16.8) τότε ὄψεται ὁ κόσμος τὸν Κύριον ἐρχόμενον ἐπάνω τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

4: αὐξάνω, to grow, increase
ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness
φαίνω, to appear
κοσμοπλανῆς, ου, ὁ, deceiver of the world
τέρας, ος, τὸ, wonder, omen, portent
ἀθεμίτος, ον, forbidden
οὐδέποτε, never
5: ἥκω, to come
κτίσις, -εως, ἡ, creation
πύρωσις, -εως, ἡ, burning

δοκιμασία, ας, ἡ, testing
σκανδαλίζω, to cause to sin
ὑπομένω, to endure
καταθέμα, ος, τὸ accursed thing
6: ἐκπετάσις, -εως, ἡ, opening
εἶτα, then, next
σάλπιγξ, ος, ἡ, trumpet
ἀνάστασις, -εως, ἡ, resurrection
8: ἐπάνω, upon
νεφέλη, ης, ἡ, cloud